

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Иловайский С.И. Косвенное налогообложение в теории и практике. / С.И. Иловайский– Одесса: [Б.и.], 1892. – 252 с.
2. Исаев А.А. Очерк теории и политики налогов. / А.А. Исаев– М.: ООО «ЮрИнфоР-Пресс», 2004. – 270 с.
3. Озеров И.Х. Основы финансовой науки. – Вып. 1: Учение об обыкновенных доходах. / И.Х. Озеров– М.: Тип. Т-ва И.Д.Сытина, 1908. – 530 с.
4. Соколов А.А. Теория налогов. / А.А. Соколов– М.: ООО «ЮрИнфоР-Пресс», 2003. – 506 с.
5. Тривиус А.А. Налоги как орудие экономической политики. / А.А. Тривиус– Баку: [Б.и.], 1925. – 32 с.
6. Податковий менеджмент: [підруч.] / Ю.Б.Іванов, А.І.Крисоватий, А.Я.Кізіма, В.В.Карпова. – К.: Знання, 2008. – 525 с.
7. Василик О.Д. Податкова система України: Навч. посіб. / О.Д. Василик– К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2004. – 478 с.
8. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія й практика становлення. / А.М. Соколовська– К.: Знання-Прес, 2004. – 454 с.
9. Іванов Ю.Б. Функції податків та податкове регулювання / Ю.Б. Іванов // Формування ринкової економіки України. – 2009. – Вип. 19. – С. 36-43.
10. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]– режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Пояснювальна записка до звіту про виконання державного бюджету за 2011 рік. [Електронний ресурс]– режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

Аннотація. Рассмотрен механизм и состояние современного налогового регулирования в Украине и его эффективности в связи с принятием Налогового кодекса Украины.

Ключевые слова: налог, функции налогов, налоговое регулирование, Налоговый кодекс Украины.

Summary. Considered by the mechanism and condition of the modern tax regulations in Ukraine and its effectiveness in the light of the adoption of the tax code of Ukraine.

Keywords: tax, functions of taxes, tax regulation, the tax code of Ukraine.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Колесников О.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*

УДК 338.24

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОГО ЗМІСТУ КАТЕГОРІЇ «КОРПОРАЦІЯ»

Посохов І.М., к.е.н., доцент (НТУ «ХП»)

У статті проведено дослідження розвитку економічного змісту категорії корпорація, автором запропоновано визначення категорії «корпорація».

Ключові слова: корпорація, категорія корпорація, види об'єднань підприємств, корпоративне право, корпоративне управління.

Постановка проблеми. Дослідження сучасного розвитку корпорацій та проблем корпоративного управління обумовлено процесами інтеграції вітчизняних корпорацій у світову економіку. Тому зростає актуальність підвищення ефективності управління сучасними корпораціями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Категорія корпорація та проблеми корпоративного

розвитку досліджено в публікаціях закордонних та вітчизняних науковців, таких як В. А. Євтушевський [30], Г. В. Козаченко [28], Г. В. Назарова [18], П. Самуельсон [4], Н. Б. Сонькин [8].

Однак, незважаючи на наявність наукових досліджень та публікацій у даній галузі, окремі питання розвитку вітчизняних корпорацій

залишаються невирішеними, наприклад, недостатньо розкрито питання визначення категорії «корпорація», що унеможлиблює забезпечення ефективного управління корпораціями і тому потребує подальших наукових досліджень.

Метою даної статті є дослідження розвитку економічного змісту категорії «корпорація», уточнення визначення категорії «корпорація».

Виклад основного матеріалу дослідження. Масштабне поширення поняття «корпорація» призвело до того, що на сьогоднішній день цей термін застосовується до безлічі економічних явищ.

Різниця в тлумаченні поняття «корпорація» залежить від теми дослідження того чи іншого автора. Тому термін «корпорація» як економіко-правове і соціальне явище в тлумачних словниках не відрізняється однозначністю розуміння і може трактуватися як в широкому, так і у вузькому сенсі (поняття «корпорація» походить від лат. *согrogatio* – об'єднання або від лат. *согрге* – зв'язувати, взаємопов'язувати, об'єднувати).

Якщо говорити про корпорацію в широкому розумінні цього слова, то корпорація - це особлива форма соціальної організації суспільства, яка в залежності від конкретно-історичних умов може створюватися для самих різних цілей.

В даний час під визначення корпорація потрапляють професійні об'єднання (корпорація адвокатів тощо), та об'єднання з виконання функцій державного управління. Тобто за своєю природою корпорація - колективна форма ведення бізнесу.

Тому в юридичній літературі вона позначається як корпорація агрегатна (*согrogation aggregate*), тобто об'єднує різноманітні фізичні та юридичні особи для спільної діяльності. У діловій практиці корпорації з'явилися значно пізніше. Їх попередниками були різні типи партнерств.

Якщо говорити про корпорацію у вузькому розумінні цього слова, то корпорація - це основна форма організації господарської діяльності. Незважаючи на деяку простоту наведеного визначення, термін «корпорація», що традиційно широко використовується у світовій практиці, є досить багатозначним і вживається в декількох значеннях. При цьому деякі дослідники при визначенні поняття «корпорація» роблять акцент на юридичному аспекті, інші ж розглядають переважно економічну сторону. Розглянемо найбільш часто вживані підходи до визначення, а отже, і вивчення корпорацій.

1) Корпорація – союз (організація осіб). Корпорація не є простою сумою індивідів. Вона є асоціація, союз осіб, тобто відповідним чином організований колектив (самостійний економічний

суб'єкт), воля якого визначається груповими інтересами індивідів, що входять до його складу, і який організаційно і майново діє зовні як єдине ціле від свого власного імені, що володіє певними правами, привілеями та зобов'язаннями які відрізняються від прав, привілеїв і зобов'язань, властивих кожному члену корпорації окремо [1].

2) Корпорація як штучне утворення. Корпорація - це форма спільного ведення бізнесу, при якій утворюється нова штучна (юридична) особа, відмінна від своїх засновників, але відповідно до законодавства вона має всі права і привілеї особистості, включаючи право і обов'язок платити податки [2].

Дане визначення впливає з рішення Верховного суду США на початку XIX ст., що розглядав корпорацію як штучне (фіктивне) утворення, що існує тільки з точки зору закону: «корпорація - це штучне утворення, юридична особа, створена відповідно до закону штату чи федеральним законом США, що складається в порівняно рідкісних випадках з однієї особи або її правонаступників, але звичайно представляє собою з'єднання багатьох індивідуумів» [3].

2) Корпорація як синонім юридичної особи. Колективне утворення, організація стає корпорацією, якщо вона набуває статус юридичної особи.

Юридична особа - це носій майнових прав і обов'язків, що володіє наступними ознаками: наявність відокремленого майна; здатність відповідати за зобов'язаннями своїм майном; здатність виступати від власного імені в господарському обороті; можливість пред'являти позови і виступати в якості відповідача у суді.

Про це свідчить факт її реєстрації в державному органі, тому що державна реєстрація юридичної особи – необхідне правило не тільки для України, але й для більшості країн континентальної Європи. Корпорація - це юридична особа, в рамках якої об'єднуються фізичні та юридичні особи для спільного ведення діяльності. Учасники корпорації відповідають за її зобов'язаннями лише обмежено, в обсязі тих коштів, які внесені для спільного ведення справ у вигляді паїв або часток акцій.

Корпорація - юридична особа, яка може самостійно продавати і купувати, позичати гроші, виробляти товари та послуги і вступати у контрактні відносини; має право обмеженою відповідальності, відповідно до якого інвестиції кожного із власників корпорації обмежені строго певним чином [4].

Корпорація – об'єднання юридичних і фізичних осіб або тих і інших разом, на правах юридичної особи, в який учасники входять на засадах членства [5].

З позицій корпорації як юридичної особи зазвичай виділяють ряд її характерних рис:

корпорація представляє собою самостійний суб'єкт цивільного права, що веде незалежне існування; відповідальність за своїми зобов'язаннями несе сама корпорація в межах належного їй майна, порядок створення та основні принципи функціонування визначаються чинним законодавством; капітал корпорації формується шляхом акціонування; існування корпорації може бути припинено тільки в судовому порядку; корпорація здійснює як підприємницьку, так і емісійну діяльність [6].

4) Корпорація як об'єднання юридичних осіб. Корпорації сьогодні функціонують в самих різних галузях і секторах економіки, на всіх рівнях економічної системи - від регіонального до транснаціонального. Тому вона може сприйматися з організаційних позицій або інтеграції складових частин, при цьому юридичному аспекту приділяється менше уваги. В даному випадку поняття «корпорація» має на увазі загальну назву для багатьох видів спілок, що володіють внутрішньою організацією, що згуртовує членів спілок, які є суб'єктом прав і обов'язків, в одне ціле.

Корпорація – сукупність юридичних осіб, що мають свої інтереси. Або таким чином: корпорація - колективне об'єднання осіб і капіталів, визнаних юридичними особами, що здійснюють яку-небудь соціально корисну діяльність [7]. Тобто корпорація – це об'єднання не тільки людей, але і капіталів (у некомерційних корпораціях - внесків).

Корпорація - це сукупність юридичних осіб (бізнес-група, інтегрована структура, холдингова компанія, концерн, фінансово-промислова група тощо), що не володіє статусом юридичної особи та має свої інтереси, тобто поняття корпорації набагато ширше поняття акціонерного товариства [8].

Корпорація - господарська система, що включає в себе три ланки: фінансове, промислово-торгівельне та управлінське [6, 9].

Корпорація - особливий різновид акціонерних товариств, що характеризується транснаціональним характером діяльності, великими розмірами, домінуючим становищем на ринку [10].

5) Корпорація як синонім господарського товариства. Корпорація - форма організації підприємницької діяльності, що передбачає часткову власність учасників, самостійний юридичний статус і зосередження функцій управління в руках професійних управляючих (менеджерів), які працюють за наймом.

6) Корпорація як синонім акціонерного товариства. Наведені одночасно нижче підходи до уточнення поняття корпорація багато в чому конкретизують попереднє визначення, стискаючи його до поняття акціонерного товариства. На

думку У. Батлера і М. Гаши-Батлера, «та чи інша організація відноситься до групи корпорацій, якщо для неї характерна наявність наступних критеріїв: статус юридичної особи, принцип обмеженої відповідальності, безстрокове існування, вільна передача акцій, централізоване управління» [11].

Р. Кларко вносить ще більшу ясність, виділяючи найбільш привабливі для інвесторів «чотири характеристики корпоративної форми бізнесу: самостійність корпорації як юридичної особи, обмежена відповідальність індивідуальних інвесторів, можливість передачі іншим особам акцій, що належать індивідуальним інвесторам, централізоване управління» [12].

Б. З. Мільнер визначає корпорацію наступним чином: «корпорація - це акціонерне товариство, організація (союз організацій), створена для захисту інтересів і привілеїв її учасників і, що утворює самостійну юридичну особу» [13].

Аналогічний підхід до визначення корпорації як акціонерного товариства можна знайти в роботах С. В. Авдашева і Н. М. Розанової; В. М. Гальперіна, С. М. Ігнат'єва і В. І. Горбунова; Р. М. Нуреева. Такої ж думки дотримується і А. Б. Фельдман, при цьому визнаючи акціонерні товариства «основною формою корпорацій»: «корпорація - це акціонерне товариство, в силу чого предметом корпоративного аналізу та регулювання виступають організаційно-управлінські відносини з приводу формування та використання акціонерного капіталу (власності)» [5].

7) Корпорація як система зв'язків між учасниками корпоративних відносин.

Відповідно до договірної теорії (контрактної теорії фірми), що отримала поширення в останнє десятиліття – ринок, і фірма є альтернативними системами трансакцій; при цьому якщо на ринку основним механізмом координації є цінової механізм, то в фірмі використовується система команд. Фірма (ієрархія) і (поліархія) є крайніми проявами у своєрідному континуумі, що містить і безліч проміжних форм, що поєднують як ціновий, так і командно-адміністративний механізми управління [14, 15]. Саме ці проміжні (гібридні) форми є корпораціями. Корпорація, при такому підході, розглядається «як система зв'язків між учасниками корпоративних відносин, що формується на добровільній основі. Ця система базується на укладених між ними контрактах, положеннях діючих статутів, обумовлених природою ринку, обмеженнях і мовчазному дотриманні всіма учасниками існуючих правил поведінки. Корпорація служить правовим інструментом, що організує весь комплекс зазначених відносин» [16].

8) Корпорація як вид організації, що характеризується певною корпоративною

культурою. В основу даного визначення покладено два основних моменти: максимальна централізація і авторитарність керівництва, що на відміну з індивідуалістської організації дає можливість «протиставляти себе іншим об'єднанням» [17].

9) Категорія корпорація згідно вітчизняного законодавства та корпоративного права.

Поняття «корпоративне управління» пов'язане з поняттям корпорації, яка у системі континентального права визначається як організація, що є юридичною особою, заснована на об'єднаних капіталах і здійснює будь яку суспільно корисну діяльність [7, 18 с. 13].

В українському законодавстві згідно Господарському Кодексу України термін «корпорація» має дещо інше значення: договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації. [19, ст. 120]

До корпоративних належать підприємства, що створені у формі господарських товариств, у тому числі відкритого (або закритого) акціонерного товариства, дія яких регламентується Законом України «Про господарські товариства» [20, ст. 24] та Цивільним кодексом України [21, ст. 152].

Таке ж визначення корпорації наводиться і в Державному класифікаторі організаційно-правових форм господарювання України (ст. 120) [22].

Закон України «Про Акціонерні товариства» визначає корпоративні права – сукупність майнових і немайнових прав акціонера — власника акцій товариства, які випливають з права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами [23, 24].

Однак, чітке визначення категорії корпорація в юридичній літературі та й у законодавстві відсутнє. Термін «корпорація» не має єдиного визначення в законодавстві України, очевидно, насамперед тому, що ним не оперує Цивільний кодекс України. Зарубіжний досвід свідчить, що під корпораціями розуміють юридичних осіб, створених у результаті об'єднання капіталів, які називають компаніями або товариствами.

Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить про те, що у тлумачення такої категорії, як корпорації, вкладають різний зміст. Здебільшого під поняттям «корпорація» розуміють господарські

товариства або ж цим підміняють усі види юридичних осіб. В. С. Щербина в результаті дослідження суб'єктів господарського права дійшов висновку, що до юридичних осіб як суб'єктів корпоративних відносин належать: 1) статутне господарське товариство; 2) органи управління господарського товариства; 3) засновник (акціонер, учасник) господарського товариства [25].

Остання зазначена категорія суб'єктів не викликає сумнівів щодо їх кваліфікації як суб'єктів корпоративного права. Проте додаткового обґрунтування потребує віднесення організації до статутного господарського товариства. В. І. Борисова вважає, що під корпорацією слід розуміти будь-яке колективне утворення, яке засноване з метою ведення його учасниками спільної діяльності і базується на членстві. Корпорація може створюватись у межах однієї юридичної особи й у різних організаційно-правових формах. Зокрема, у формі господарського товариства, виробничих кооперативів і на рівні групи організацій, а саме: у формі холдингу, інвестиційного чи пайового фонду, промислово-фінансових груп тощо, являючи собою, таким чином, систему афілійованих осіб [26].

Термін «корпорації» використовується і у вітчизняному праві, але його розуміння та тлумачення не є однозначними у законодавстві та правовій науці України. Нині склалася практика, за якої правові поняття, які використовуються в англосаксонському праві, переносять в українську правову систему без належної адаптації. При цьому ігнорується концептуальне правило, згідно з яким при адаптації зазначеного законодавства Україна має орієнтуватися на досягнення певних цілей в регулюванні, а не прагнути зовнішньої подібності законів чи норм. Це стосується і бажання деяких дослідників за будь-якої «ціни» імплементувати категорію «корпорації» в канву різновиду організаційно-правової форми вітчизняних юридичних осіб, (імплементация (міжнародного права) – фактична реалізація міжнародних зобов'язань на внутрішньодержавному рівні, а також конкретний спосіб включення міжнародно-правових норм у національну правову систему. Головна вимога імплементации - суворе дотримання цілей і змісту міжнародного встановлення).

Корпорації як узагальнююча категорія певної групи юридичних осіб є формою колективного об'єднання інтересів, зусиль, осіб і капіталів, які визнані юридичними особами і здійснюють певну соціально корисну діяльність. Для окреслення ознак юридичних осіб корпоративного типу можуть бути використані найрізноманітніші критерії, що відображають їх правове положення.

Більшість вітчизняних науковців до підприємств корпоративного типу відносять підприємства з такими ознаками:

- союз осіб;
- наявність об'єднаного капіталу;
- спільна мета.

Якщо названі ознаки вважати необхідними і в сукупності достатніми для віднесення певного утворення до корпорації, то за чинним законодавством такими слід вважати всі види товариств, кооперативи, фермерські господарства, громадські організації тощо. Безперечно, що одразу привертає увагу те, що в одному переліку опинилися прибуткові та неприбуткові підприємства, а з іншого боку, поза переліком залишилася така організаційно-правова форма, як приватне підприємство. Така ситуація примушує нас або вводити додаткові критерії для розмежування відносин за суб'єктною ознакою, або дещо змінити підхід чи взагалі обрати інший. Ускладнює ситуацію той факт, що ГК України до корпоративних підприємств відносить ті, що утворюються, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діють на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства. Корпоративними є кооперативні підприємства, що створюються у формі господарських товариств, а також інші підприємства, в тому числі засновані на приватній власності двох чи більше осіб (ч. 5 ст. 63 ГК) [19].

В. Кравчук зазначає, що недоцільно було б звужувати сферу регулювання корпоративного права лише певним переліком організаційно-правових форм юридичних осіб, наприклад, господарськими товариствами або корпораціями. Отже, здебільшого до корпорацій відносять тільки господарюючі товариства.

Слід підтримати думку Спасиво-Фатєєвої І. В. стосовно того, якщо припустити можливість використання терміна «корпорація» без його законодавчого визначення в Україні, то ним повною мірою можна позначити АТ. Очевидно, не буде помилковим віднести до корпорацій також ТОВ, ТДВ та виробничі кооперативи. З огляду на це корпорацією є юридична особа, створена однією або декількома особами із виникненням у них корпоративних прав, що можуть бути втілені в акції або без такого [27].

Г. В. Козаченко вказує на загальноприйняті основні характеристики корпорацій, а саме:

1) відокремлення власності від управління і обмеження відповідальності (у межах ресурсів корпорації);

2) здатність укладати договори і володіти власністю;

3) передавати право власності, що забезпечує існування корпорації після смерті її власників [28, с. 95; 18, с. 14].

Слід погодитися з думкою Г. В. Козаченко та ін., що у цьому розумінні поняття корпорації є найбільш наближеним до акціонерного товариства, що дозволяє розглядати корпоративне управління переважно як управління акціонерним товариством [28; 18, с. 14].

До юридичних осіб корпоративного типу належать усі організаційно-правові види юридичних осіб, які створені з метою отримання прибутку та подальшого його розподілу між учасниками і в результаті створення яких у засновників виникає особливий вид майнових та особистих прав, який прийнято називати корпоративним правом [29].

Висновки і перспективи подальших досліджень. В цілому, з економічної та юридичної точок зору, поєднуючи в певній мірі різні підходи, можна сформулювати основні ознаки сучасної корпорації в такий спосіб. Корпорація - це 1) складний майновий комплекс, 2) власність корпорації визначається частками у власному капіталі компанії; 3) акціонери контролюють компанію, власниками яких вони є і у формуванні статутного капіталу яких вони вклали свої власні кошти (гроші, майно або право користування майном), 4) керівники і директора в корпораціях мають юридичне право прийняття рішень [8].

З урахуванням зазначених ознак методологічно більш кращим представляється наступна інтерпретація поняття «корпорація». Корпорація - це цілісний комплекс (юридичних і фізичних осіб), які мають різний правовий статус і різний ступінь оперативного-господарської самостійності, що вступають в узгоджені і скоординовані організаційно-економічні й управлінські відносини з метою виробництва продукції або здійснення іншої господарської діяльності для задоволення інтересів засновників і держави.

Виходячи з даного визначення, корпорація:

- як юридична особа може самостійно продавати і купувати, позичати гроші, виробляти товари та послуги, вступати в контактні відносини; має право обмеженої відповідальності, відповідно до якого інвестиції кожного із власників корпорації обмежені строго певним розміром;

- як господарська система - це цілісний комплекс, а не просто сума частин (юридичних та фізичних осіб - засновників та акціонерів) з наступними основними ознаками: цілі, ресурси, компетенція, управління, структура зв'язків усередині об'єднання; при цьому характеризується

новою якістю, не властивою складовим її елементам.

Наведене визначення, по-перше, ні в якому разі не ставить знак рівності між акціонерним товариством і корпорацією. По-друге, звертає увагу на складне об'єднання учасників і відносин в організації - розпорядників власності, що включає менеджерів компанії, великих акціонерів - власників контрольного пакета акцій, міноритарних акціонерів, які володіють незначним їх числом, власників інших цінних паперів компанії, найманий персонал корпорації. По-третє, підкреслює значення узгодження і координації відносин учасників - умов спільної реалізації їх цілей та інтересів. По-четверте, визначає підпорядкування приватних інтересів учасників спільної стратегії поведінки, є умовою досягнення цілей корпоративної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Корпоративное управление. Владельцы, директора и наемные работники акционерного общества : пер. с англ. / под ред. О. Уильямсона. М.: Дж. Уайли энд Сандз, 1996. – С. 24-25.
2. Кочетков Г. Б., Сулян В. Б. Корпорация: американская модель. СПб.: Питер, 2005. – С. 64-67.
3. Платонова Н. О правовом положении предпринимательской корпорации в США // Хозяйство и право. 1997, № 1. – С. 134.
4. Самуэльсон П., Нордхаус В. Экономика : пер. с англ. – М., 1997. – С. 144.
5. Фельдман А. Б. Управление корпоративным капиталом. М. : Финансовая академия при Правительстве РФ, 1999. – С. 194.
6. Эскиндаров М. А. Развитие корпоративных отношений в современной российской экономике. – М.: Республика, 1999. – С. 224.
7. Кашанина, Т. В. Корпоративное право : учебник / Т. В. Кашанина. — 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство Юрайт ; Высшее образование, 2010. – 899 с.
8. Сонькин Н. Б. Корпорации: Теоретические и прикладные проблемы. – М. : Московская высшая языковая школа, 1999. – С. 17.
9. Маслечников Ю. С., Тронин Ю. Н. Финансово-промышленные корпорации России. – М.: ДеКа, 1999. – С. 3.
10. Страхова Л. П., Бартенев А. Е. Корпоративные образования в современной экономике // Менеджмент в России и за рубежом. 2000, № 6. – С. 25.
11. Батлер У., Гаши-Батлер М. Корпорации и ценные бумаги в России и в США. – М. : Зерцало, 1997. – 128 с.
12. Уайтли энд Санз Д. Корпоративное управление: владельцы, директора и наемные работники акционерного общества. – М., 1996. – С. 24 – 25.
13. Мильнер Б. З. Теория организации. М.: Инфра-М, 1999. – С. 260.
14. Хэй Д., Моррис Д. Теория организации промышленности : в 2 т. Т. 1. СПб.: Экономическая школа, 1999. – С. 27.
15. Laux H., Liermann F. Grundlagen der Organisation. Berlin, Heidelberg : Springer-Verlag, 1997. – S. 7–8.
16. Solomon L., Palmiter A. Corporations. Examples and Explanations. 2nd ed., 1994. – P. 6.
17. Лафта Дж. К. Эффективность менеджмента организации. М.: Русская деловая л. тура, 1999. – С. 167.
18. Назарова Г. В. Организационная структура управления корпорациями: Монография. – 2-ге вид., допов. і переробл., – Х.: ВД «ИНЖЕК», 2004 – 420 с.
19. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV: в редакції від 19.01.2012, ст. 120. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
20. Закон України «Про господарські товариства»: редакція від 18.12.2011. Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
21. Цивільний кодекс України: редакція від 13.03.2012. Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
22. Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики «Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення зміни до наказу Держспоживстандарту України від 31 березня 2004 р. № 59 та скасування нормативних документів (ДК 002:2004, розд. 3 з наст, змінами від 28. 05. 2004 р. № 97).
23. Закон України «Про акціонерні товариства»: в останній редакції від 17.09.2008, ст. 2. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua>
24. Вінник, О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» / О.М.Вінник. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 312 с.
25. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права / В. С. Щербина. — К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 247.
26. Борисова В. Корпорация – организационно-правовая форма корпоративных отношений / В. Борисова // Альманах цивилистики. – К.: ВАВ «Правова єдність», 2008. – Вип. 1. – С. 250.
27. Спасибо-Фатеева І. В., Кібенко О. Р., Борисова В. І. Корпоративне управління:

монографія / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / І. В. Спасибо-Фатєєва (ред.). – Х. : Право, 2007. – 498с.

28. Козаченко Г. В. Основи корпоративного управління. Навч. посіб. / Г. В. Козаченко, А. Е. Воронкова, Е. Н. Коренєв. – Луганськ: Вид. СНУ, 2001. – 480 с.

29. Корпоративне право України:

підручник / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 384 с.

30. Євтушевський В.А. Стратегія корпоративного управління: [монографія] / В.А. Євтушевський, К.В. Ковальська, Н.В. Бутенко. – К.: Знання, 2007. – 287 с.

Аннотація. В статті проведено дослідження розвитку економічного змісту категорії корпорація, автором запропоновано визначення категорії «корпорація».

Ключевые слова: корпорація, категорія корпорація, види об'єдинених підприємств, корпоративне право, корпоративне управління.

Summary. In this paper a study of the economic content categories Corporation, the author proposed the definition of the category of «corporation».

Keywords: corporation, the corporation category, the types of associations of enterprises, corporate law, corporate governance.

*Рецензент д.е.н., професор НТУ «ХПІ» Погорєлов М.І.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Єлагін Ю.В.*

УДК 338.47

ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Устенко М.О., аспірант (УкрДАЗТ)

В статті розглянуто сучасні тенденції інтеграційних процесів у розвитку транспортних систем України з метою наукового обґрунтування доцільності формування логістичних систем в умовах європейської інтеграції.

Ключові слова: логістика, логістична система, євроінтеграція, євро логістика.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. В умовах розвитку та поглиблення інтеграційних процесів важливого значення набуває ефективне вирішення проблем переміщення товарів між регіонами, країнами і континентами, пошук оптимальних схем організації та обслуговування транснаціональних товаропотоків, з урахуванням динамічного їх зростання, виникнення якісно нових вимог до ефективності міжнародних перевезень

Сучасне функціонування економіки відзначається особливими трансформаційними процесами, які спричиняють кардинальні зміни в організації й управлінні макроекономічними господарськими системами. Завдяки стрімкому прогресу комп'ютеризації, телекомунікації та транспорту зростає економічна співзалежність між країнами. Тому брати активну участь в

міжнародному співробітництві і отримувати відповідні вигоди Україна може лише враховуючи реалії розвитку світової економіки та розвиваючи відповідно до їх вимог власні господарські комплекси, здатні забезпечити ефективну міжнародну співпрацю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спирається автор з посиланням на джерела. Досліджуючи теоретичні, методичні та методологічні засади організації управління розвитком транспортно-логістичних систем в контексті європейської інтеграції автори спирались на думку таких авторитетних вітчизняних вчених, як О. Амоша, О. Білорус, В. Гесць, В. Дикань, М. Долішній, С. Дорогунцов, Ф. Заставний, А. Кредісов, Є. Крикавський, І. Лукінов, Д. Лук'яненко, П. Луцишин, М. Мальський, В. Мікловда, В. Новицький, М. Окландер, В.